

Képviselő-testületi előterjesztés

2016. május 31.

Tárgy: Károlyi Mihály utca nevének megváltoztatása

Előterjesztő: Farkas Éva Erzsébet polgármester

Ügyiratszám: 1/679-1/2016/I.

Melléklet: Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalása

Készítette: Makói Polgármesteri Hivatal
Jegyzői Iroda Hatósági Csoport

Témafelelős: Varga Imre

.....

Az előterjesztést látta:

 Tdk. J.
.....
.....

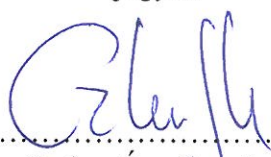
Véleményezésre megküldve:

Ügyrendi és Pénzügyi Bizottság
Makovecz Imre Bizottság

Törvényességi véleményezésre bemutatva:

.....
dr. Bálint-Hankóczy Beatrix
jegyző

A napirend előterjesztőjének jóváhagyása:

.....
Farkas Éva Erzsébet
polgármester

MAKÓ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

Ikt.sz: 1/679-1/2016/I.
Üi.: Varga Imre

Előterjesztés

Tárgy: Makó, Károlyi Mihály utca nevének megváltoztatása

Melléklet: Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalása

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete

M a k ó

Tisztelt Képviselő-testület!

A közterületek elnevezéséről és a házzámozás szabályairól szóló módosított 48/2012. (XII.20.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: önkormányzati rendelet) 6. § (2) bekezdése alapján közterületnév megállapítását vagy megváltoztatását kezdeményezheti Makó város közigazgatási területén bejelentett lakcímmel rendelkező állampolgár.

Ennek figyelembevételével egy makói lakos kezdeményezte a Károlyi Mihály utca nevének megváltoztatását.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.) 13. § (1) bekezdés 3. pontja alapján közterületek nevének megállapítása, megváltoztatása Makó Város Képviselő-testületének hatáskörébe tartozik, a 143. § (3) bekezdés alapján felhatalmazást kap a települési, a fővárosban a fővárosi önkormányzat, hogy rendeletben állapítsa meg a közterületek elnevezésének, valamint az elnevezésük megváltoztatására irányuló kezdeményezés és a házzám-megállapítás szabályait, amit a 48/2012. (XII.20.) önkormányzati rendelet szabályoz.

A 14. (2) bekezdés értelmében a 13. § (1) bekezdés 3. pontjában meghatározott közterület, illetve közintézmény nem viselheti: a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal.

A (3) bekezdés szerint, ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.

A magyarországi hivatalos földrajzi nevek megállapításáról és nyilvántartásáról szóló 303/2007. (XI.14.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 2. § (2) bekezdése, valamint (3) bekezdés j) pontja alapján hivatalos földrajzi névnek minősül a közterületnév, azaz a bel- és külterületi közutak és terek rendszerint út, utca, tér, park, köz, sétány stb. utótagot tartalmazó neve.

A Korm. rendelet 4. § (2) bekezdése alapján a Földrajzinév-bizottság véleményezi a 2. § (3) bekezdés f)-k) pontjaiban meghatározott hivatalos földrajzi nevekre - így a közterületnévre (utcanévre) - vonatkozó javaslatokat. Az 5. § (1) bekezdése szerint a hivatalos földrajzi nevek megállapításakor figyelemmel kell lenni a helyi lakosság élő névhasználatára, a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat, az egyéb szervezetek véleményére, továbbá a természet- és

társadalomtudományok eredményeire, a történelmi hagyományokra, különösen a helytörténeti kutatásokra, az elpusztult települések nevére, ezen kívül a földrajzi környezetre, a mező- és erdőgazdasági művelési szerkezetre, a nemzetiségi viszonyokra, a nyelvi és nyelvhelyességi követelményekre. A nyelvhelyességi követelmények magukba foglalják a mindenkorai akadémiai helyesírás követését és az arra épülő szabályok betartását.

Az önkormányzati rendelet 6. § (3) bekezdése szerint a javaslatokat a képviselő-testület Ügyrendi és Pénzügyi Bizottsága véleményezi. A 7. § (2) bekezdése alapján az elnevezésre vonatkozó előterjesztést annak benyújtása előtt 8 napra helyben szokásos módon közzé kell tenni. Az elnevezéssel kapcsolatban benyújtott észrevételeket is a képviselő-testület elé kell terjeszteni.

Előterjesztésemhez csatolom a Magyar Tudományos Akadémia által Károlyi Mihályról kialakított állásfoglalást, mely szerint vitatott történelmi szerepénél fogva nem javasolt róla közterületet elnevezni.

Erre tekintettel javaslom a Károlyi Mihály utcát a „Hírös makaiak” évében Makó szülöttéről, a Ford T-modell egyik megalkotójáról, Galamb Józsefről elnevezni.

Tisztelt Képviselő-testület!

Fentiek alapján javaslom a Képviselő-testületnek az alábbi határozati javaslat elfogadását.

HATÁROZATI JAVASLAT

Makó Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 3. pontjában rögzített felhatalmazás alapján Makó város közigazgatási területén a Károlyi Mihály utca elnevezést Galamb József utca elnevezésre kívánja változtatni.

A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy a Károlyi Mihály utca nevének megváltoztatására vonatkozó javaslatát véleményezésre küldje meg a Földrajzinév-bizottságnak és a bizottság véleményének kézhezvételét követő képviselő-testületi ülésre terjessze azt jóváhagyásra a testület elé.

Határidő: 2016. június 10.

Felelős: polgármester

Erről értesítést kap:

- Makó város polgármestere
- Makó város jegyzője
- Polgármesteri Hivatal Jegyzői Iroda Hatósági Csoport
- Irattár

M a k ó, 2016. május 24.

Farkas Éva Erzsébet
polgármester

Az önkormányzat megkeresésében szereplő kifejezés:

Károlyi Mihály

Az Akadémia által a megkeresésre kialakított állásfoglalás:

Arisztokrata politikus, miniszterelnök, az első magyar köztársaság elnöke (1875–1955). 34 éves koráig a nagybirtokos arisztokraták életét élte, majd egy évtizedre függetlenségi párti irányzatokat képviselve a magyar politika fontos szereplői közé került. Miután egyértelművé vált az Osztrák-Magyar Monarchia háborús veresége, és Magyarországon forradalom vetett véget az addigi politikai rendszernek, Károlyi háborúellenességén és németellenességén alapuló tekintélye révén kapott 1918. október 31-én miniszterelnöki kinevezést József főhercegtől. Másnap azonban felmentést kért és kapott esküje alól, így független kormány elnökeként folytatta tevékenységét. Első feladata a veszített háború befejezése és a közrend helyreállítása volt, s ebben december elejéig valamennyi magyarországi politikai és társadalmi erő támogatta. Miután az utolsó Habsburg uralkodó lemondott, a törvényhozói hatalmat ideiglenesen gyakorló Nemzeti Tanács november 16-án proklamálta Magyarország új államformáját, a népköztársaságot. Károlyi azonban csak január 11-én fogadta el a köztársasági elnökséget a Nemzeti Tanács végrehajtó bizottságától. Az új kormányban egyre nagyobb befolyásra tettek szert a szociáldemokrata miniszterek és mindinkább politikai tényezővé vált a november végén alakult kommunista párt. Március 20-án az antant hatalmak nevében Vix alezredes jegyzékben követelte kelet-magyarországi területek kiürítését egészen a Tiszáig. A kialakult válságos helyzetben az események megelőzték Károlyi döntéseit. Nem tudott a szociáldemokrata és kommunista párt egyesüléséről, közös kormányalakítási döntésükről és nem próbálta megakadályozni a tanácsköztársaság kikiáltását. Ezt követő passzivitását a tanácsköztársaság támogatásaként is lehetett értelmezni, de igen kritikusan szemlélte az eseményeket és július 4-én elhagyta az országot.

(Folytatás a következő oldalon.)

Az önkormányzat megkeresésében szereplő kifejezés:

Károlyi Mihály (folytatás)

Az Akadémia által a megkeresésre kialakított állásfoglalás:

A forradalmak után, emigrációs évei alatt aktív szerepe a magyar politikában nem lehetett, a hazai elit döntéseit politikai rokon- és ellenszenvai nem tudták befolyásolni. 1946-ban, egy demokratikus Magyarország kiépítésében bízva tért haza. A kommunista hatalomátvétel után rövid ideig követként szolgált a rendszert, de megismervén a rendszer önkényuralmi jellegét, a Rajk-per idején, 1949 októberében ismét az emigrációt választotta. Az 1950-es évek végétől írható le újra neve Magyarországon, az 1960-s években megindult levelezésének és írásainak kiadása, de elhagyták a baloldalt kritizáló megjegyzéseit. A kommunista propaganda olyan, „osztálykorlátait túllépő” politikust kívánt belőle faragni, aki jól beilleszthető a korabeli szocialista rendszerhez vezető progresszió fő vonulatába. A rendszerváltás óta személyét publicisztikai és politikai viták övezik, többen, akárcsak az 1919 utáni években, rá hátrítják az első világháborút követő összeomlás, kapituláció, a forradalmak és Trianon felelősségét. Nem állapítható meg minden kétséget kizáróan, hogy közvetlenül részt vett volna önkényuralmi rendszer megalapozásában, kiépítésében, fenntartásában; de vitatott történelmi szerepénél fogva nem javasolt, hogy róla közterületet, közintézményt nevezzenek el. Állásfoglalásunk a jelenlegi törvényi szabályozásból (a 2011. évi CLXXXIX. törvény 14. § (2) bekezdése) és a Károlyi Mihály élettörténetének publicisztikai és politikai megítéléséből adódó konklúziót fogalmaz meg további tudományos mérlegelés nélkül.